

Előfizetési díj:

Egész évre	4 kor. 80 fill.
Fél évre	2 „ 40 „
Negyed évre	1 „ 20 „

Megjelenik minden hó 1. és 15-én.

Egyes szám ára **20** fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VII., Csömöri-út 28. szám,

ahova mindennemű küldemény intézendő.

Telefon 57-23.

Mindenki ujtsa meg előfizetését.

Mindenki szerezzen a Magyar Vasutasnak új előfizetőket és új olvasókat.

Csak az viseli szívén a saját és az összesség érdekeit, csak az dolgozik őszintén és becsületesen a jobb jövőért, aki olvassa és terjeszti a Magyar Vasutast.

Aki nincs velünk, az ellenünk van!

Tegye meg mindenki kötelességét, és akkor győzelmünk gyors és bizonyos.

Figyelem vasuti munkások!

A szervező-bizottság megbízásából **Hugyecz és Farkas** munkástársak fennjártak kétizben az igazgatóságnál, hogy a munkaviszonyokról és főként a brutális rendszabályozásokról a valóságnak megfelelően informálják, mert alapos volt a gyanu, hogy az erőszakosságok legnagyobb részét a műhelyi basák a saját szakállukra követték el.

Munkástársainkat **Bánovits** igazgató és **Novelly** főfelügyelő urak fogadták. A huzamos ideig tartó kihallgatáson munkástársainak alkalmuk volt a két vezető tisztviselő előtt a helyzetet leplezetlenül és részletesen föltárni. Ugy tudjuk, az igazgatóság időközben hivatalosan és információkat szerzett be, amelyek igazolták a munkások panaszainak az alaposságát.

Az eredmény egyelőre az, hogy a **rendszabályozott munkásokat** — egy-kettő kivételével — **ismét visszavették munkába.** Erős a reményünk, hogy a többi követni fogja őket.

Amidőn ezt kötelességszerűen munkástársaink tudomására adjuk, **újólág kérjük, hogy üldöztetés vagy igazságtalan bánásmód esetén őrizték meg józanságukat és hidegvérüket, de erős lélekkel tartsanak ki a békés, és érelyes szervezkedés mellett.**

Testvéri üdvözléssel

a vasuti munkások országos szervező-bizottsága.

BUDAPESTI OLVASÓ-EGYLET.

VII., Rottenbiller-utca 21, II. 14 (magánhelyiség.)

Pénteken, február hó 3-án este 7 órakor az egyleti vezetőség fölkérésére

Margulit Kálmán ur

tart fölolvasást

a vasutasok szövetségéről.

Kérjük a tagtársakat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg. Vendégeket is szívesen látunk.

A vezetőség.

Új idők — jobb idők?

Ha egy vállalat új gazdát kap, a vállalat alkalmazottai azt mérlegelik, mit veszítenek a volt gazdával és mit ígér — jót vagy rosszat — az új gazda.

Ilyen helyzetben vagyunk mi, államvasuti alkalmazottak is. Már a múlt számban hírt adtunk arról, hogy **Ludvig Gyula** elnökgazgató beadta lemondását és vele távozik az igazgatóság négy tagja. El is parentáltuk akkor kellő módon a távozó nagyurakat. Könyvek nélkül mondtunk nekik búcsút.

De a máv. igazgatósága csak legfőbb közvetlen feljebbvalónk minékünk. A tulajdonképpen gazdánk nekünk a magyar állam, helyesebben az állam ügyeit vezető kormány és ennek is az a tagja, amelynek tárczájához az államvasuti ügyek is tartoznak: a **kereskedelmi miniszter.**

És most az előtt az igazán nem kellemetlen kötelesség előtt állunk, hogy a legfőbb gazdánknak, a kereskedelmi miniszternek is búcsút mondjunk. Mintha valami országos förgeteg támadt volna, amely vad rohanásában mindent elsöpör, ami útjába akad, egymásután hullanak porba az igazgatóság legexponáltabb tagjai, az elnökgazgató, a kereskedelmi miniszter, az egész kormány, sőt az a párt is, amelyből ez a kormány és az előző kormányok kikerültek.

A napokban lefolyt országgyűlési választások a 37 év óta uralkodó kor-

mánypártot valósággal lekaszabolták, a többségből kisebbség lett, az ellenzék pedig többségre jutott. Legtermészetesebb következménye ennek az, hogy a jelenlegi kormány lemond, az eddigi kormánypárt elveszíti szinte megkövesült uralmát, új párt jut kormányra, új kormány veszi kezébe az ország szekerének a gyeplőit.

Gazdát cserélünk tehát mi, államvasuti alkalmazottak is.

A régi rendszer nem hagy jó emléket maga után. Kevés bölcseséggel kormányzott és évtizedes mulasztásainak, egymásra halmozott bűneinek a természetes következménye az a mélyreható elégtelenség, amely a máv. alkalmazottainak összes rétegeiben jelentkezik. A régi rendszer vétke a múlt évben kitört áldozatteljes nagy vasutas-sztrájk, amely olyan magasztos és szép eredményt hozta felszínre a küzdő vasutas-tábornak, de amelynek nyomán annyi fájdalom és csapás is járt.

„Vassal és vérrel” verte le a régi rendszer ezt az igazságos küzdelmet, üldöztetéssel felelt az igazságot és kenyeret követelők szavára. Azóta meghonosította — legalább a *kinevezett* vasutasok körében — a temető csöndjét. A küzdők legjobbjait és legbátrabbjait földönfutókká tette, a nyomorúságba taszította, a többit pedig elnémította.

A vasuti *munkások* és *ideiglenes* alkalmazottakat pedig, akik nyugodtan, szívesen, veszélyes kockázattal vállalása nélkül, de föltartóztathatlanul haladnak előre a szilárd szervezkedés útján, ennek a bukott rendszernek az apró szerzői a gondolat- és mozgásszabadságuktól igyekeztek megfosztani és valóságos rémuralommal törekedtek elfojtani a gyalázatos helyzetük javításáért megindított mozgalmat.

Könny és szenvedés az, ami a leűnt korszak emlékét jellemzi.

Mit hoz vajjon az új korszak? Más lesz-e, jobb lesz-e az új gazda, mint volt a régi?

Ezek a kérdések tolnak előtérbe, de választ alig lehet még rájuk adni.

Minden vasutas előfizetője és terjesztője legyen a Magyar Vasutasnak!

Akik most uralomra, vagy legalább is döntő befolyáshoz jutnak, azok éveken keresztül a legélesebb kritikát gyakorolták a régi rendszer bünein és mulasztásain. Sok jóakarattal emlékeztek meg a leghevesebb harcz idején a vasutasok igazairól és égre-földre esküdöztek, hogy kitartó és hűséges szeretettel fogják felkarolni az elnyomott és legázolt vasuti alkalmazottak ügyét.

Akik mint *ellenzékiek* olyan sok tüzzel és szenvedéllyel vállaltak közösséget a harczoló vasutasokkal, azok most mint *többség* vajjon megmaradnak-e a nyilvánosság előtt fogadott szolidaritásnál. Akik olyan sok szép és lelkes *szóval* bizonyították a vasutasok követeléseinek jogosságát és mozgalmunk igazságát, azok most, hogy módjukban és hatalmukban áll, vajjon *tettre* váltják-e a szép és biztató szavakat?

Rövidesen el fog dőlni. Alkalma lesz rövid idő múlva az új rendszernek legalább a legkiáltóbb visszaéléseit jóvátenni és utját nyitni a fokozatos javulásnak és fejlődésnek.

Sok ígéretet adott az új rendszer a múltban, sok kötelezettséget vállalt és ezek között az első sorban áll a vasutasokkal szemben vállalt kötelezettség.

Ha van józanság és tisztesség az új rendszerben, akkor nemcsak *anyagi helyzetünk javul*, de megkapjuk a békés fejlődésnek és becsületes dologtevésnek elengedhetetlen előfeltételeit: *a lelkiismereti és mozgási szabadságot*.

A budapesti vasuti munkások és ideiglenes alkalmazottak a „Magyar Vasutas” alapja javára 1905. évi február hó 2-án (csütörtökön) este a Baross-tér 2. szám alatt levő József-főherczeg szálloda termeiben, dal, szavaltat, humorisztikus előadás és tánczczal egybekötött

kedélyes estélyt

rendeznek. Belépti díj nincs. Műsor 30 fillérért szerkesztőségünkben és a bizalmi-férfiaknál kapható.

Az ebéd.

— A Magyar Vasutas eredeti tárczája. —

Irta: Marjay Jenő.

Állomás helyemen az a szokás divik, hogy az ebéidő alatt — mely 12—1 óráig tart — mindenki előhozakodik a felgyülemlett véczeivel, s anekdotáival. Így aztán agyonütjük soknak az „ebéd”-jét.

De van egy nagyon jó alak közöttünk. Kovács Józsinak hívják, ki már megöszült a gyakornokoskodásban. Ő sokszor megnevetett életmódjával, mert ugyan is ő legtöbbször a „napnál” ebédel. Lefekszik valamelyik padra, s „rövid” szivarából — melyet a föld alól is előkerít, — füstölgetve mesélni szokott, míg mi többiek ebédelünk.

Egyszer ezt a furcsa történecskét mondta el, szintén a padon feküdve, szivarfüst mellett: Tizenkilencz éves lehettem, mikor X. állomáson kocsifeliró-szolgálatra voltam besorozva. Ez időben én szinte epedve vártam mindennap az ebédet. Nem mintha a párolgó étel szaga izgatott volna fel. Egészen más ingere volt az ebédnek. Ugyanis déli 12 után haladt át állomásunkon a gyorsvonat, 10 perc szünetet tartva. Én ekkor nagy gyönyörűséget találtam az utasok nézésébe, ha ugyan még akkor is nem kellett valami tehervonat után szaladnom. Ezt a szokást követve — a legkevesebb pénzbe kerül — egy I-ső osztályu

A konzum.

— Néhány szó a máv. fogyasztási-szövetkezetéről. —

(m). Ismertetnem ezt a híres szövetkezetet nem igen kell. Tudja minden olvasója e lapnak, hogy amidőn cikkem tetejébe azt írom: *A konzum*, miről van szó.

Egy nagy egyesületről, mely körülbelül tizenháromezer tagot számlál. Egy szövetségről, mely tekintélyénél, súlyánál, vagyonánál fogva azt a kötelességet lenne hivatva betölteni, hogy az apró emberek s főképpen a munkások érdekeit szolgálja. Hogy olcsón vásárolja be árucikkeit, olcsón kezelje és olcsón adja. Hogy az élelmi és egyéb háztartási cikkek olcsó kiszolgáltatásával könnyítsen a csekély jövedelmű s az apró helyi basák által amugy is agyonsanyargatott magyar vasuti munkásnak immár türehtetlen anyagi helyzetén.

Arról se kell sok szót vesztegetnem, hogy a konzum mai szervezetében, ennek a nemes feladatnak meg nem felel.

Hatalmas klikkek vették pártfogásukba ezt a szövetkezetet is, mint a magyar királyi államvasutak egyéb jótékonyági egyleteit. Népiesen szólva azt mondhatnám: rá tehenkedtek.

És az ilyen klikkek hatalma rettenetes.

Apró emberek részéről megközelíthetetlen és megtámadhatlan. A klikk tagja csak az lehet, aki magát a meglévő törzs uralmának feltétlenül aláveti. S az a naiv idealista, aki oda áll a tömegek elé a vakok szeméit felnyitandó, s így kiált:

„Eredjete! nemtelen játék áldozatai vagyatok. Titeket kizsarolnak. Magatok tönkre mentek azért, hogy néhány kiváltságú vagyonosodjon, hizzék, boldoguljon. Most választás van, válasszatok be engem szövetségetek vezérbizottságába, majd én rendet teremtek . . .” — Az ilyen szerencsétlen bolond sorsa meg van pecsételve. Az ki van szolgáltatva a klikkek hatalmas urai bosszújának. Azt agyonüldözik, agyonsanyargatják, büntetik, felfüggesztik, áthelyezik, elcsapják. Az ilyen boldogtalan elveszett menthetetlenül és a despoták büntetlenül tobzódnak továbbra is az apró tizezerek érdekei felett.

A dolog aktualitásánál fogva — miután a fogyasztási-szövetkezet évi közgyűlése és az újabb választások ismét küszöbön vannak, — azt hiszem nem lesz érdektelen, ha a fentebb mondottakat néhány, a konzum történetéből vett, példával világítom meg.

fülkén akadt meg a szemem, amelynek ablakából egy igézően szép asszony nézett ki, homlokát az ablaküveghez szorítva. Néhánéha engem is észrevett. S ilyenkor fölemelte a fejét, s ragyogó szemével végig mért. S mikor látta, hogy én még tovább is bámulom, mosolyra nyíltak ajkai, s drágakövel kirakott karkötős kezeivel hátra simította haját, s az ablakot felnyitva vizért kiáltott.

Mi sem természetesebb, minthogy én siettem odaszólitani a bábász vizes-leánykát. A szép ismeretlen fejével biczcizentve köszönt felém. S nekem ez oly jól esett! Többet ért egy ebédnél . . .

Igy multak ott a napjaim. Minden hétnél három napján jóllakattam szemeimet és szívemet, — mert ilyen időközökben utazott át a szép asszony.

Egy napon aztán az történt, hogy az ebéd a vágányok közt ért. Még mindig kocsikkal voltam elfoglalva, mikor a gyorsvonat közeledett. Nosza, lőtottam, futottam, hogy hamarabb végezzek dolgommal és ott lehessek az előtt az I-ső osztályu fülke előtt. Végre agyonfáradva és izzadva végeztem dolgommal és futottam be az irodába. Amint hatalmas léptekkel elhaladtam az én kedves fülkém előtt és amint úgy futólag oda néztem, úgy tetszett mintha a szép asszony a szemével intett volna felém. Egy pillanatra megálltam . . . Az arcza mosolygott az angyalnak . . . Én beszaladtam az irodába és egy székre

1904-ben sikerült néhány lelkes ember-barátnak a vasuti alkalmazottak körében üdvös mozgalmat indítani, minek következményeképp a szövetkezet igazgatóságába és felügyelő-bizottságába néhány kis hivatalnok, mozdony- és művezető, irodaszolga is bejutott, a nagyok pedig, a klikk hatalmas urai kibuktak, avagy csak mint póttagok lettek megválasztva.

S mi történt? Talán örvendetes fordulat állott be a fogyasztási-szövetkezet ügyeinek vezetésében? Talán olcsóbban szerezték be az árucikkeket és olcsóbban szolgáltatták ki a fogyasztóknak? Talán felmondtak a nagy tőkének, hogy az osztalékok horribilis összege csökkenthető legyen és az ekként megtakarított ezerek is az apró fogyasztók javára legyenek fordíthatók?

Dehogy. Nem így történt, hanem úgy, hogy a beválasztott apró emberek egymásután vidékre helyeztettek s csak megalázó könyörgés, lőtás-futás után hagyták Budapestet azt, aki magát kényre-kegyre megadva, megbízatásáról lemondott.

Vagy a másik eset. Nemrég történt, csak tavaly. Élénk emlékezetünkben van a mult esztendei izzó hangulatban lefolyt évi közgyűlés, amidőn a tömeg igazolt haragjában s már-már partot tépő dühében rettenetes inzultusokkal illette a szövetkezet igazgatóságát. Leirhatlan szidalmakkal, melyek között a „csalók”, „tolvajok” vagy ezekhez hasonló megszólítások még hízlekedés számba mentek. Még szemünk előtt van dr. Kiss János, a főbasa hideg, de őszinte megvetést sugárzó tekintete, mint olyan emberé, aki azt gondolja magában:

„Nekem ugyan beszélhetek. Csak szavazatok le. Ha azokat választjátok be az igazgatóságba, akiket én akarok, akkor egy esztendeig feltétlen nyugságban leszek tőletek, ha azonban azokat választjátok meg, akiket ti akartok . . . no . . . akkor is nyugságom lesz.”

A tömeg hangulata lelkes volt, akarata érvényesült. Az igazgatóság tagjaivá lettek: Sarlay János, Turcsányi Pál, Faludi József, Hauer György az apró emberek hű szövetségesei, a kinevezett vasutasok kenyérmozgalmának már azelőtt is igaz bajnokai.

De érvényesült dr. Kiss János akarata is. Április 10-én volt a fogyasztási-szövetkezet közgyűlése és nyolcz napra rá fel volt függesztve állásától Sarlay is, Turcsányi is, Faludi is, Hauer pedig megfélemlítettén, bizalmi állásáról lemondott.

rogyva, kezdtem gondolkodni, hogy mit tegyek? . . . Agyamban lüktetett a vér. Szívem hevesen dobogott . . . gyomrom pedig eszeveszetten korgott . . .

A vonat füttyült és én ott találtam magam a vonat lépcsőjén . . . A folyosón végigmenve, félénken húzódtam ama bizonyos fülke elé . . . A szépséges asszony észrevett és kijött a folyosóra. Zavarodva és fülig pirulva, a sapkához emeltem a kezem:

— Bo-bocsánát, nagy-nagyságos assz-asszonyom . . .

Észrevette zavaromat, s mosolyogva szólt: — Nos, kedves barátom és észrevette amint intettem? Jöjjön csak, szeretnék valamit mondani önnek.

Boldogan fogadtam szót, s bemenve helyet foglaltam a plüs padon, s a barátságos megszólítástól bátorságot nyerve, kérdeztem:

— Miben állhatok rendelkezésére, assz-szonyom?

— Hogy miben? Ezt nagyon furcsának fogja találni. Nemde azt is különösnek tartja, hogy mellettem ül ugy-e? — mondotta és hogy valóra váltsa szavait, gyors mozdulattal mellém ült.

— Igaza van, asszonyom. Mintha csak álmodnék . . .

— Na persze! Látja, kérem, ez nálunk Párisban mindennapi. No ne nézzen rám oly kérdőleg, nem vagyok párisi asszony, csak ott nevelkedtem fel. Hallja, kedves barátom,

A megrendszabályozás nyílt oka természetesen nem az volt, hogy a konzum igazgatóságának tagjai lettek. Oh, korántsem. Hanem azt fogták rájuk, hogy *izgattak*. Sztrájkra izgattak, amit a bölcsekségnek minden áron, minden erővel meg kell akadályozni. Halál tehát a bűnösök fejére, vagy legalább is elcsapatás.

Hogy aztán az elkeseredés éppen a vezéremberek megrendszabályozása miatt érte el tetőfokát, hogy a sztrájk kitörésének közvetlen oka éppen ez az elhírtelenkedett, elügyetlenkedett intézkedés volt, az mellékes. Ezzel nem törődik senki sem.

A főczél: dr. Kiss János célja el volt érve. A fogyasztási-szövetkezet igazgatósága a turbulens elemektől megszabadult, mert hiszen azt igazán senki sem követelheti, hogy a megpróbáltatás ideje alatt a fegyelmi és bírói üldöztetések közepette bárki még a konzum ügyeivel is foglalkozzék. Faludi különben is Kassára helyeztetett, Sarlay pedig állandóan vidéken tartózkodik. Egyedül Turcsányi volt az, aki az igazgatósági gyűlésekre eljárógatott, de purifikáló törekvéseiben társak nélkül állván, működése, melyről egyébiránt a közgyűlésen be fog számolni, kellő sikerrel nem járt.

A konzum ügyei folynak tovább a régi módon, a régi mederbe. Az árucikk nem lett jobbak, nem lettek olcsóbbak. A benfentes nagy fejűek ellenben tőkék után, melyekre ennek a szövetségnek egyáltalán nincs szüksége, megelégedetten fogják az apró emberek vérén megnövekedett busás kamatokat bezsebelni. *Prechhoffer*, a tagok *bizalmatlanságával* dicsekvő gondnok újabb tiz esztendőre, csekély 19.000 korona évi fizetéssel, újból szerződötve lett — és vígan dudál a portugál.

A fogyasztási-szövetkezet tulajdonképpen bajiával ez alkalommal behatóan nem foglalkozom. Lehet azonban, hogy az idej közgyűlést megelőzőleg egy hosszabb cikksorozatban azokat is feltárom.

De mai cikkem voltaképpen célja nem is ez volt, hanem az, hogy a konzum tagjait a résen létre figyelmeztessem.

A tavalyi kudarc ne riasszon vissza senkit se. A legközelebbi választások alkalmával ismét erős küzdelmet kell kifejtünk arra nézve, hogy a *magunk emberei* jussanak be az igazgatóságba s ebben az irányban már jó előre szervezkednünk kell. A diadalt, ha lépésről-lépésre is, végre ki kell vívnunk és ki fogjuk vinni. Dr. Kiss János

ur nem olyan megdönthetetlen bálvány, mint aminőnek látszani szeret.

Azután meg úgy is új aera van kezdődőben.

A husos fazekak konzervatív politikája haldoklik s ezt a mótelyt ki kell pusztítanunk társadalmi és gazdasági intézményeink teréről is.

Virrad az apró emberek hajnala.

Vasutasok! Munkások! Szervezkedjétek és készüljétek a fogyasztási-szövetkezet legközelebbi választásaira!

Ebben az ügyben is, mint egyéb dolgaitokban hallgassatok a *Magyar Vasutasra*, a ti leghűbb barátotokra és tömörüljétek körülötte.

Szemle.

B e l f ő l d.

A vasutas-jelöltek. Vasutasoknak nevezhetjük őket, mert több vagy kevesebb közülük volt az államvasutakhoz; jelölteknek pedig, mert azok voltak és — hogy mindjárt megmondjuk — nem is lettek egyebek jelölteknek. A nagyjában lezajlott képviselőválasztásoknál többen jelöltséget vállaltak olyanok, akik előkelő állást viseltek a mávnál, és pedig mindannyian kormánypárti programmal. Az „ország legfőbb vasutasa”, *Hieronymi Károly* kereskedelmi miniszter két helyen lépett föl és két helyen bukott meg. Szatmáron dr. *Kelemen* Samu függetlenségi, Budapest hatodik kerületében pedig dr. *Váronyi* Vilmos demokrata vitte el előle a mandátumot. Két szürke, szerény fiskális verte meg a nagyhatalmu urat. Hieronymi ezidőszereint mandátum nélkül van. Fölleptették nagysebtiben egy harmadik helyen is: Szászsebesen, de nincs kizárva, hogy itt is elhasal. Az a büszke, gögös ember, aki a vasutas-sztrájk idejében könyörtelenül kijelentette, hogy „lázáddal nem tárgyal”, most kerületből-kerületbe bujdosik és mindennap len könyörtelen visszautasításban részesül. A választópolgárság viszont nem tárgyal nagyvárosi hóortban szenvedő kényurakkal.

A másik „legfőbb vasutas”-nak, *Ludvigh Gyula* elnökgazgatónak sem volt külön választási sorsa. Csakhogy az ő tragikumába erős kómikum is vegyül. Beadta lemondását a dus javadalmazású és nagybefolyású elnökgazgatói állásról azzal az indoklással, hogy „hajlandó mandátumot vállalni”. Képviselőnek lenni kevesebb, mint elnökgazgatónak.

Ludvigh ur mégis *hajlandó* volt a képviselőiséget vállalni, részben azért, mert az elnökgazgatói állásának befellegzett, másrészt meg azért, mert a képviselői mandátum csak az első lépcső egy új ranglétrához, amelynek a végéről biztatón, csalogatóan integetett a *vasutügyi miniszteri* tárcza. Jelöltette hát magát *Késmárkon*, amely még eddig soha ellenzékit nem küldött az országházába. Győzelmet biztosra vette Ludvigh ur. Hiszen Késmárkon született, atyja is Késmárkot képviselte a parlamentben, no meg ellenjelöltje is alig akad. A nóta vége pedig az lett, hogy az elnökgazgató urat a saját szűkebb pátriája elhasaltatta. Ludvigh ur hajlandó lett volna Késmárk mandátumát vállalni, de Késmárk nem volt hajlandó Ludvigh urat vállalni. Se elnökgazgatói állás, se képviselőiség. Ludvigh Gyula két szék között a — nyugdíjra esett. Pihenjék békében!

Igazgatótárs, *Marx János* a németújvári kerületben lépett fel és bukott el fényesen. Debreczen III. kerületében *Dobeczky Sándor* volt üzletvezető, aki a mult ciklusban képviselte ezt a kerületet, elenyésző kisebbségben maradt, Zentán pedig *Kovács Pál* volt államvasuti főmérnök hasalt el nagy glóriával. Ugy látszik, a máv. főemberei nem nagy népszerűségnek örvendenek a szavazó polgárság körében. Hogy ezt az izzó ellenszenvet megérdemlik-e azok a jó urak, annak nem mi vagyunk a megmondhatói.

V. b. t. t. Ez a négy betű annyit jelent, hogy: valóságos belső titkos tanácsos, már mint a királynak valóságos belső titkos tanácsosa. Nagy kitüntetés ez. Miniszterek kapják vagy azok, akik az uralkodó osztálynak nagy szolgálatot teljesítettek. Az elnökgazgatói állásától való lemondása alkalmából ezzel a czímmel tüntette ki *Ludvigh Gyula* urat a király. Azt hisszük ugyan, hogy azok közé a tanácsosok közé fog Ludvigh ur is tartozni, akikről sohase kérnek tanácsot, de azért szívből gratulálunk neki. Két kitüntetést kapott egyszerre, az egyiket Bécsből, a másikat Késmárkról...

Nyugbérpénztári ügyek. Farkas munkástársunk elbocsájtása következtében a nyugbérpénztár központi bizottságában és a jobbpárti kerületi bizottságban megüresedett egy tagság. Gyakrabban sürgettük, hogy ezeket a helyeket haladéktalanul töltsék be, míg végre elrendelték a választást. De úgy, amint meg-

maga oly rettentően együgyűn bánik a szívével, hogy szinte hallatlan! Mennyi idő óta látom ott állni a fa megett és bámulni sovárgó szemekkel! S egy pillantással sem mert közeledést kockáztatni.

— Hogy jutottam volna én ehhez, — szóltam — hiszen én oly igénytelen, vagyok mig...

Nem folytathattam tovább, mert ő hirtelen át ölelt, s forró csókot éreztem kiszáradt ajkamon.

— De szép vagy! Ezt te nem tudod? Szép vagy, gyerek, s nekem tetszel! — suttogta halkán, majd mélyen a szemembe nézett és folytatta:

— De különben is szükségem van reád! Meg fogod tenni, amire kérék?

Szinte elkábultam e váratlanul rámszakadt boldogságtól, remegő hangon bizonyítottam, hogy szolgálja leszek. rendelkezzen felettem.

A szép idegen, az én szép idegenem, kipirult arcza magyarázott:

— Tudja meg, barátom, hogy én bevándoroló francia nő vagyok, telve szerelemmel és étellel. Egy magyar mágnásnak lettem a felesége. De nem szeretem az uramat, mert — nem szeretem!... Már régi óhajom, hogy elváljak. De nézze csak... Ugyan hogy hívják magát?

Valami bocsánat kérés felét hebegtem és megneveztem magam.

— Tehát Józsinak hívják és még mellé

Kovácsnak. Na hát tudja-e, hogy az én válóperemnek maga lesz a kovácsa? Igen! Mert említettem már, hogy el akarok az uramtól válni, de ő hallani se akar róla. Azonban egy ok, egy kis botrány, amely kipattan... Érti? Futottam hát a fővárosba, utaztam ide-oda, hogy találjak egy kedvemre való férfit, kivel érdemes volna megcsálnom az uramat. Azonban ilyen nem találkozott. Ekkor akadt meg a szemem magán, Józsi! Ezt a gyereket képes volnék szeretni, gondoltam és ez indított arra, hogy asszony létemre egy férfinak intsek! Érti már?

Mintha be lettem volna rugva, úgy forgott a világ velem. Bután, gondolat nélkül feleltem:

— Érttem!

A bájos párisi nő hirtelen a zsebébe nyult, s pénztárcáját a kezembe nyomta a legnagyobb bámulatomra. A vonat megállt.

— Barátom, itt úgy is egy óra hosszát időzünk. Szálljon ki és vásároljon össze mindent, ami csak egy előkelő férfiú külsejéhez szükséges. Felkeltem. Szédelegve haladtam át a folyosón a városba és sorba jártam az üzleteket.

— Mint egy született báró tértem vissza. A szép asszony karon ragadott és vitt be a buffet-kocsiba. De először fülembe sugá:

— Kezdje eljátszani a szerepét.

Pezsgőt ittunk, az a fejembe szállt, az asszony folyton bárónak szólított. Ez még

jobban elkábított, úgy hogy oly hangos udvarló vált belőlem fél óra múlva, hogy az összes jelenvoltak figyelmét magunkra vontuk.

A végállomásnál beretvált képi inas várt reánk, ki gunyosan mért végig. A fedett kocsit aztán egy hatalmas palota elé vitt. Itt lakott az én asszonyom. Megállapodás szerint a szállóban elegánsan elhelyezkedtem, s csak az éj sötétjét használtam, hogy utra keljek az utolsó felvonás eljátszására.

Mikor oda értem ama nagy palota elé félénken becsöngettem. Egy nagy bajszu kapus nyitotta ki előttem a kaput, s földig meghajolva, fülembe sugá:

— Nincs itthon, a méltóságos ur!

Ez biztató volt. Bátran mozoghatok, mert az egész személyzet meg van vesztegetve.

Egy ajtó elé vezetett a kapus és ismét becsöngetve vagy hárman — inas, szobaleány, szakácsné — siettek az ajtót felnyitni és szinte a lábam se érte a földet, úgy vittek be három-négy szobán keresztül egy ötödikbe, amely valóságos tündér-honná volt átvárválva.

Az asztalon lukullusi lakoma, a pamlagon pedig mesés pongyolában a szép asszony, aki, amint meglátott, felugorva helyéről, felém szaladt és nyakamba ugrott e szavakkal:

— Szervusz, báróm!

Nem feledkeztünk meg a válóokról sem... Ő a zongorát verte szilajul, én a bariton-

szoktuk már, a mávnál divó rendszer szerint. A központi bizottságot a Budapestre besorozott tagok összessége választja. Habár ez világosan ki van mondva az alapszabályokban és az első választás e szerint történt is, most *sok helyen egyáltalában nem választottak*. Megfosztották érthetetlen módon a választási joguktól a gödöllői osztálymérnökségnél, a főműhelyi szertárban, a fűtőházakban, a központi szertárban stb. helyeken dolgozó tagokat.

Akik pedig választhattak volna, azoknak sem adtak elég időt, hogy a jelöltekre nézve megállapodhassanak és a választás fölött elhatározásra jussanak. Egy napon jött az ukáz, hogy ki van írva a választás és nyomban utána választani is kellett.

Ha azt remélték, hogy ezzel a meglepetészerű rohammal zavarba ejtik a tagokat és megakadályozzák, hogy olyan férfiak jussanak a bizottságokba, akik szívükön viselik az összesség érdekeit, alaposan csalódtak. A munkások a szervezkedés révén mindig egy gondolatlaltal megelőzik a nyugbérpénztár bölcs vezetőségét és így történt, hogy már készen várták a választás elrendelését.

Hivatalosan még nem konstatálták ugyan a választások eredményét, de mi megállapíthatjuk, hogy *egyhangúsággal határos szöveggel* a központi bizottságba Kellner István, a kerületi bizottságba pedig Schlesinger Armin munkástársak választottak be. Így tehát csütörtököt mondott a vezetőség bájos terve.

Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy *mikor fogja végre a központi bizottság megkezdeni működését?* Ideje volna, mert teendője van elég?

Még egy vasutas-pör. Nem akar vége szakadni a vasutas-sztrájk vezetőinek az üldözése. A napokban ismét vasutaspört tárgyalnak a budapesti büntető-törvényszéken. A vádlott ezuttal Veress Sándor ellenőr, a második 13-as bizottság jegyzője, aki a le szerelési proklamációt szerkesztette és aki azzal vonta magára a máv. hatalmasainak haragos gyűlöletét, mert ő akadályozta meg, hogy az igazgatósági tisztviselők beálljanak sztrájkőröknek. Azzal vádolják, hogy a büntető törvénykönyv 171. §-ába ütköző egyenes felhívást intézett a törvények be nem tartására. A tárgyalást február hó 3-án délelőtt 9 órakor tartják meg a Markó-utca 27. sz. alatt II. em. V. számú tárgyalóteremben. Reméljük és kívánjuk, hogy ez a tárgyalás is éppugy az ügyesség kudarcával végződjék, mint a megelőzők.

hangommal próbálgattam kísérni, de valami francia egyet-mást pengethetett, mert sehogy se ment rá erre az én kedvencz nótámra, hogy: Nem akar az ökörcsorda legelni... Jókedvű boldog lármánk zaja csak úgy visszhangzott az üres termekben.

Egyszerre nagy lötés-futás támadt. A szobaleány, arcából kikelve, berontott:

— Megérkezett a méltóságos ur! A grófné elsápadt és szerepéből kiesve, elájult. Én fejevesztetten futottam az egyik szobából a másikba, hogy elbujjak, s már-már hallottam a közeledő súlyos lépteiket, mikor egy erős kéz nehezedett vállamra...

Felnéztem, a főnökömet láttam hátam megett. Én magam pedig az asztalra voltam dőlve.

— Hát maga Kovács nem ebédel? — kérdi főnököm.

Megtöröltem a szemeimet, s félébren, félig álmodva még, feleltem:

— Főnök ur, én álmomban szoktam ebédelni...

A választások napján a nyugati műhelyben egész nap szünetelt a munka, a keleti kocsiműhelyben és az északi műhelyben délig dolgoztak, a keleti műszaki kocsihivatalban délután 3 óráig. Nem értjük, hogy miért kellett az amugy is csekély keresetét a munkásoknak még megnyirbálni, mikor a munkásoknak igazán semmi közük sem volt a választásokhoz. Azért, mert az „érett polgárok” szavazni mentek, kellett szünetelni azoknak, akiknek nincs választói joguk! Vagy azt hitték, hogy lojális kortesszolgálatokra lehet fölhasználni a munkásokat? Talán erre a föltevésre vezethető vissza az a sajátságos körülmény, hogy a Müller Jancsi-párti munkások a választást megelőző estén végig-ehehették a Plósz-párt vacsoráját.

Adják csak meg az *általános választói* jogot és akkor szívesen vesszük a munkaszünetet a választás napján. Ki is használjuk, de úgy, ahogy a mi lelkünknek és szívünknek jól esik.

Külföld.

250.000 bányász sztrájkja. Hatalmas, nagyszabású sztrájk tört ki, Németországban a ruhrvidéki bányamedencében január 17-ike óta 250.000 bányász áll bérharczban. A régi dal: *dusgasdag, hatalmas tökepénzesek, akik évenként milliókat vágnak zsebre a munkások százezreinek sorvasztó, nehéz munkája révén, és akik alamizsnát adnak munkabér gyanánt a milliós profit szorgalmas megteremtőinek.* A ruhrvidéki „fekete gyémánt” óriás vagyont, fejedelmi jövedelmet, pompát és élvezetet nyújt a bányatulajdonosoknak, ellenben nyomorúságot, inséget azoknak, akik a föld méhéből keserves munka árán aknázzák. A mellett a profitéhes tőkések mindinkább leszorították a munkabéreket, csak hogy nyereségüket fokozzák. Az elkeseredés a bányászok között olyan nagymérvű és általános lett, hogy e hó elején követeléseket terjesztettek a szövetséget bányatulajdonosok elé, amelyeknek sorsától tették függővé, hogy kimondják-e az általános sztrájkot vagy sem. A pöffeszkedő, dölyfös bányatulajdonosok ridegen visszautasították a munkások jogos és szerény követeléseit, mire megkezdődött az általános sztrájk.

Ez a bérharcz olyan formák között folyik le, amelyek tiszteletére válnak a szervezett német munkásoknak és klasszikus példája annak, hogy egy *jogállamban* milyen alakot öltenek a munkások gazdasági harcrai. Hetek óta sztrájkol egy negyedmillió elkeseredett munkás és sehol a legcsekélyebb rendzavarás sem mutatkozik. Hja, ott nem működnek Tisza Istvánok, Rudnayak és egyéb „erőskezű” honmentők. A német országgyűlés és a porosz tartománygyűlés nyomban foglalkozott a nagy bérharczczal és az összes pártok szónokai rokonszenvüket fejezték ki a küzdő munkások iránt és keményen elítélték a vállalkozók gögös könyörtelenségét. A sztrájk következményeképpen a bányászati törvényt sürgősen reformálják. Indítványt tettek a *bányászat államosítása* iránt is. A német népszéles köreibben nagy szimpátia nyilvánul a sztrájkolók iránt, a czéltudatos, hatalmas munkásosztály pedig, erélyesen támogatja a harcban álló testvéreket. Nyomban a sztrájk kitörése után a németországi szociáldemokratapárt 25,000 márkát utalványozott ki a sztrájkalap javára. Az összes munkásszervezetek nagyobb adományokkal támogatják a sztrájkoló bányászokat, így például a vas- és fémmunkások szövetsége 60,000 márkát adományozott. A többi szervezet hasonló mértékben siet a bérharczban állók segélyére, azonkívül gyűjtések is folynak a munkások között, amelyek eredményéről képet alkotunk magunknak, ha megtudjuk, hogy egyedül a berlini *Vorwärts*, a szociáldemokraták központi közlönye, egy hét alatt mintegy 93,000 márkát gyűjtött, a berlini szaktanács pedig ezen idő alatt 38,000 márkát. A külföld bányászai is erélyes támogatásban részesítik német szaktársaikat. A kiti-

nően szervezett *angol* bányászok kimondták, hogy amíg a sztrájk tart, a szervezet pénztárából hetenkint 48,000 koronát küldenek a sztrájkolók segélyezésére és tagjaikra e célból külön adót vetnek ki. Azonkívül elhatározták az angol bányászok, hogy meg fogják akadályozni — ha kell, sztrájkjal is — hogy az angol bányatulajdonosok segítsék a német vállalkozókat fokozott szénkivitell által. E célból szükséges tulmunkát az angol bányamunkások semmi esetre sem fogják teljesíteni.

Hasonló határozatokat hoztak a *belga, francia és osztrák* bányászok is, úgy hogy alapos a kilátás, hogy a Ruhr-vidék bányászai győzelemmel fogják végig küzdeni nehéz harcukat.

A szervezkedés előnyének fényes bizonyítékát szolgáltatja a következő példa: *Altoona* amerikai városban nagy vasúti műhely van, a város 39,000 lakosa közül 6—7000 vasúti munkás. Amíg ezek szervezetlenek voltak, a szakképzett munkások 30—40 dollárt (150—200 koronát) kerestek havonként, ami az amerikai viszonyok közepete igen szerény. Amióta azonban erősen szervezve vannak, keresetük fölrug 80—100 dollárra (400—500 korona). Másutt is mindenütt hasonló tapasztalunk és ezt fogják tapasztalni a magyarországi vasúti munkások is, ha erős és egyöntetű szervezetet alakítanak.

Munkások háza. *Dunkerque* francia kikötőváros közlekedési és szállítási munkásai mind az utolsó emberig szervezve vannak. Mivel egyre nehézségekkel kellett küzdeniök a gyülekezési helyiség dolgában elhatározták, hogy házat építtetnek a szervezet számára. A napokban elkészült az épület és a szervezet be is költözött. A munkások háza, amelyet *l'Avenir*-nek (a jövő) neveztek el, igeu czélszerűen van berendezve. Egy kisebb kávéházon és különböző irodai helyiségeken kívül, egy óriási gyűlési terem van benne. Most dunkerquei munkástársaink mindenkor akadálytalanul tárgyalhatnak helyzetük javítása fölött. Mikor fogunk mi ott tartani?!

A közvéleményhez!

A múlt héten a főváros utczáin a következő tartalmu plakátok keltettek föltűnést és kellő méltatást úgy a nagyközönség soraiban, mint a napisajtóban:

Aki ezt a fölírást olvassa, arra kérjük, ne menjen el figyelmetlenül e falragasz mellett. Hiszen ha az ember az utcán jajgatást hall, oda siet, hátha szükség van rá. Ha panaszos hang üti meg a fülét, önkéntelen részvét tölti el a szívét és keresi a panasz okát, forrását, hogy segítsen, ha lehet. Ha észreveszi, hogy az erősebb a gyengébbel kél birokra, azt legyüri és fojtogatja, habozás nélkül a gyengébb pártjára szegődik.

E falragaszokon is sanyargatottak jaja kiáltása, szenvedők panasza, védtelen elnyomottak segélyhörgése keresi az utat a közvéleményhez.

A magyar államvasutak munkásairól és ideiglenes alkalmazottairól, 36.000 nagyobb-részt családós, hasznos munkát végző embe- rekről van szó.

Tartozunk azzal, hogy rövid vonásokkal vázoljuk a Máv. munkásainak a helyzetét. Néhány adat elegendő ahhoz, hogy mindenki megértse bennünket és aki megért minket, az velünk érez és aki elfogulatlanul itél, az kénytelen elismerni igazainkat.

A Máv. 36.000 munkásáról a kormány hivatalos jelentése azt közli, hogy átlagos évi keresetük 695 korona.

Hogyan éljen meg ebből az egyre keservebben fokozódó drágaság mellett a családos ember?

A részletes adatok e szomorú képet még inkább megvilágítják. Vannak raktári munkások, akik 80—90 kr. napibér mellett reggel 6 órától este 11-ig dolgoznak.

A segédfékezők lutrit kénytelenek játszani a mindennapi kenyérért. Naponként reggel és este jelentkezniük kell szolgálatra. Ha szükség van rájuk, kapnak fárasztó, idegrontó munkájukért napi 70 krajczárt, még pedig 24 órás szolgálatért. Ha nincsen rájuk szükség, hazamehetnek és koplalhatnak.

Az a csekély munkásvédelem, mely Magyarországon eddigelé alkottatott, a Máv. munkásaira nézve nem bir érvénnyel.

A budapesti nyugoti és keleti pályaudvar műszaki kocsihivatalában, a fűtőházakban, raktárakban nem ismerik a vasárnapi munkaszünetet. Vannak ezrével munkások, akiknek 15—20—25 év óta egyetlenegy szabadnapjuk nem volt. Akiknek a munkája legfeljebb csak akkor nyer néhány napra megszakitást, ha betegek és így munkaképtelenek.

Ami szerény polgári joga Magyarországon a szegény embernek van, a Máv. munkásai attól is meg vannak fosztva.

Sem szabad egyesülési jogunk, sem szabad gyülekezési jogunk nincs. Szólásszabadságunk korlátozva van, cselekvési szabadságunk agyonnyomoritva. Nem csak azt tiltják meg, hogy mit szóljunk, mit tegyünk, de még arra is felügyelnek rideg szigorral, hogy kit hallgatunk meg és mit olvasunk.

Egész hadseregét a spiczliknek és besugóknak tenyésztették és szervezték, akik minden lépésünkre vigyáznak és minden szavunkra lesnek. Ez a rendszerbeszedett gyalázata, ez az intézményszerű szégyene a Máv.-nak még a műhelyen kívül, a magánélet szentélyébe is üldöz bennünket és felelősség nélkül, orvul pusztít közöttünk.

Ezen irtóztató helyzetünket nem bírjuk elviselni. Békés, nyugodt, törvényes mozgalmat indítottunk helyzetünk javítása érdekében. Amit mindenkinek szabad ezen a világon, azt tettük meg. Egy falat kenyérrel többet, tisztességes bánásmódot és egzisztenciánk aránylagos biztosítását követeltük. Azt kívántuk, hogy bennünk is embereket lássanak és e szerint bánjanak velünk.

Karácsonyra pedig országos értekezletet hirdettünk, hogy az egész ország Máv. munkásai állapítsák meg kívánságaikat és egyöntetű eljárással vivjük ki igazaink diadalát.

A válasz lojális magunktartására a Máv. intéző körei részéről azonban brutális erőszak és nemtelen szószegés volt.

Igenis: szószegés. Mert Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter úr egy nála járt munkás-küldöttségnek kijelentette, hogy „amíg ő lesz a vasút feje, véleményéért senkit sem fognak a Máv.-nál rendszabályozni“. Ludvig Gyula elnökgazgató úr pedig ugyancsak egy vasuti munkás-küldöttséget arról biztosított, hogy ők „szabad polgárok, tehetnek amit akarnak“. Ezek a szép szavak azután méltó kommentárt nyertek a Máv. intéző köreinek a tettei által.

Szabad mozgásunkat teljesen megkötik, megvonják tőlünk a levegőt, világosságot, még nehezebb békókat raknak ránk és még sulyosabbá teszik a helyzetünket.

Szószólóinkat sorra rendszabályozzák. Egyik munkástársunkat fölmondás nélkül elbocsájtották, elcsapták, mint a tolvaj cselédet, azzal a megokolással, hogy a „Máv. belügyeit nyilvánosan tárgyalta“. Ezek a „belügyek“ a mi nyomoruságos helyzetünk volt. Egy másik munkástársunknak, aki 14 év óta szolgálja arcza verejtékével az államot, felmondottak „munkahiány“ ürügye alatt.

A karácsonyi értekezletet pedig az erőszak, fenyegetés és presszió minden eszközével akarták megghusítani. Napirenden volt az országnak majdnem minden államvasuti műhelyében az elbocsájtással való fenyegetés vagy tényleges elbocsájtás. A szabályszerűen kijáró szabadjegyeket megtagadták, a már kiadottakat ismét bevonták. Nem adták meg a karácsonyi ünnepekre a kért szabadságot, sőt voltak műhelyek, ahol karácsony napján, a béke és szeretet ünnepén az összes munkásoknak az ügyeletesnél jelentkezniük kellett, hogy megállapítsák, elment-e valaki az országos értekezletre vagy sem.

Hogy pedig értekezletünk, amelyet nem titokban tartottunk meg, hanem bejelentettük a rendőrségnél és meghívtuk rá a Máv. igazgatóságát is, mégis fényesen sikerült, megindult a hajszá országsszerte az államvasuti munkások ellen. Valóságos statárium uralkodik az egyes helyeken.

Azt akarják, hogy némán tőrjünk a nyomoruságot, hang nélkül viseljük az elnyomatást. A szenvedés és a nélkülözések katakombáiba akarnak zárni bennünket és meg akarják vonni tőlünk minden lehetőségét annak, hogy helyzetünkön javítsunk és emberhez méltó sorsot vívjunk ki magunknak.

Harminczhat ezer becsületes, szorgalmas, dologtevő ember nevében kérjük: igazságos, méltányos dolog-e ez?

Az államnak harminczhat ezer munkása nevében kérdezzük: méltó-e a magyar államhoz, hogy legnagyobb üzemének hasznos munkásaival nemcsak hogy oly irgalmatlanul mostohán bánik, hanem még helyzetének is brutális, jogtalan és erkölcstelen eszköz-javítása útját kel elzárja?

Nyomoruságos helyzetünkbe némán beletörődni nem birunk, az erőszakra erőszakkal, a brutálításra brutálítással válaszolni pedig nem akarunk!

Ide menekülünk, a nagy nyilvánosság elé, panaszos, kétségbeesett följajdulásunkkal. Az igazságos közvélemény legyen bírő köztünk és embertelen elnyomóink között.

Embertársaink igazságérzetére appellálunk. Megreklamáljuk magunknak minden őszinte, becsületes ember rokonszenvét és bizva-bizunk abban, erős hittel reméljük, hogy olyan nagy lesz a közvélemény rokonszenvének összege igaz, jogos ügyünk iránt, hogy megnyitja számunkra, az élve eltemetettek számára az utat a nyomorból, az elnyomatásból — a boldogulás, az emberhez méltó lét felé!

A magyarországi vasuti munkások.

Hetilapunk ügye.

Igazi gyönyörűséggel olvassuk a beérkezett válaszokat a mult számban kibocsájtott kérdőívre, amelyben aziránt intézett kérdést a szervezőbizottság a *Magyar Vasutas* olvasóihoz, tehát a szervezett vasutasokhoz, helyeslik-e, hogy lapunk hetenkint jelenjen meg és támogatni fogják-e a hetenkint megjelenő *Magyar Vasutast*.

Már az a körülmény, hogy derék munkástársaink sürgősen és majdnem teljes számban feleltek a föltett kérdésre, alkalmas a legnagyobb örömet és reményt kelteni. A mult szám megjelenése után következő hét folyamán az előfizetőknek mintegy kilencztized-része felelt és a beérkezett sok ezer válasz közül a legtöbb nagy lelkesedéssel fogadta fegyverünk megerősítésének a tervét és csak három akadt, aki nem-mel felelt.

Sok százan külön levélben feleltek, mert — úgy mondják — nem akarják a *Magyar Vasutas* számát megcsonkítani azzal, hogy egy részt kívágnak belőle. A lapunkkal szemben tanusított ez a szeretet a legszebb jutalma azoknak, akik szerkesztésénél közvetlenül közreműködnek.

Voltak néhány műhelyben egyes osztályok, amelyek együttesen adták le a kért nyilatkozatot és büszkén jegyezték meg, hogy az osztályban dolgozó összes munkások előfizetői a *Magyar Vasutas*-nak és mind lelkes hivei a hetilappá való átalakításnak.

Számosan lelkes munkástársaink közül levélben indokolták meg véleményüket, olyan szépen és cél tudatosan, hogy néhányat a következőkben közlünk.

Érsekújvárról ezeket írja egy munkástársunk:

„Örömmel vettem tudomásul, hogy lapunk hetilappá változik. Nagyon helyes. Már most láthatják a nagyfejük, hogy hiába az üldöztetés, a rendszabályozás. Minél veszetebbül üldöznek bennünket, annál erősebben fokozódik harcizkedvünk. Hadd szóljon a dupla csövű fegyver!“

Pécsről a következő sorokat vettük:

„Lelkesedéssel helyeslem a *Magyar Vasutas*-nak hetilappá tételét. Teljes erőmből fogom támogatni és terjeszteni. De nemcsak én, hanem az összes cél tudatos munkástársaimnak is ez a véleménye. Tehát csak minél előbb legyen hetilap, a mi hűséges lapunk. Bár már eljönne az az idő, hogy mint napilap jelenhetne meg!“

Ujpestről ezeket írja egy régi szervezett barátunk:

„Nem olyan fegyver kell nekünk, amelyben vaktöltés van, hanem olyan, amelyben éles a töltény és akit célba veszünk vele, az találva is legyen. Ilyen fegyverünk a *Magyar Vasutas*. A munkásság az a szikla, amelyen a jövő temploma épül.“

Csak úgy találomra ragadtuk ki ezeket a sok levél közül. A többi is hasonló szellemet árul el, bebizonyítván vele, hogy eddigi munkánk nem volt haszontalan és már most is egy derék, harczedzett tábor fölött rendelkezünk, amey örömmel megy a küzdelemben, mert hisz a győzelemben.

A munkástársaknak mondhatni egyhangú óhaját teljesítve, a szervező-bizottság elhatározta, hogy rövid időn belül már hetilap lesz a „Magyar Vasutas“. Amig azonban az előkészületek folynak, kérjük munkástársainkat, hogy *kettőzött erővel és buzgalommal szerezzenek már most új előfizetőket és olvasókat a „Magyar Vasutas“-nak*.

Most, az előfizetés megújítása idején, módjában áll minden munkástársunknak bebizonyítani, hogy mennyire szándékozik a hetilapunkat támogatni és terjeszteni.

Feszítsük meg minden erőnket, hogy azután „jól szóljon az a duplacsövű fegyver!“

Szabadság a hó alatt.

Amit mindenki előre megjósolt, aminek a bekövetkeztét mindenki a közeljövőre várt, az megtörtént: kitört a szabadságharcz Oroszországban, az önkény, az elnyomatás, a tömegnyomor hazájában. A harc kezdeményezői és zászlóvivői — mind minden modern szabadságharczban — a *munkások*. Az évtizedek óta leigázott, agyonsanyargatott milliók sikra szálltak a *jogért és kenyérért*. Az erőszak minden fegyverével elnyomott keserűség erőszakos módon tört ki és habár ismét mozgósították a szabadság harczosai ellen a muszka birodalom óriási katonai erejét, a lavina megindult és el fogja söpörni a cárizmus átkos, véres rendszerét.

E hó 21-én *Gapon* lelkész vezetése alatt 200.000 pétérvári munkás vonult a cár téli palotája elé, hogy átadja neki követeléseit. A megriadt kényur katonáit állította a munkás-hadsereg elé! Egy ezred megtagadta az engedelmességet, a többi sortüzet adott. Halottak ezrei borították a jeges köveget, ezer meg ezer munkás sebesült meg. De a mozgalmat föltartóztatni nem lehet. A következő napokban már sztrájkba léptek az összes orosz nagyvárosok munkásai, a lengyelek csatlakoztak a szabadságharczhoz, a finnek egyértelműek az elhatározásban, hogy lerázzák az orosz igát, az egész orosz értelmiség, írók, tanárok, mindenki, akiben érzés és mű-

veltség van, a munkásság oldalán van: ütött a csarizmus utolsó órája.

Az orosz munkásság hősie harcából a *vasúti munkások* is kivették dicső részüket és valószínűleg rövid idő múlva hirt adhatunk arról, hogy milyen nagy hasznot hajtott a szabadságharcnak a közlekedési vállalatok alkalmazottainak a csatlakozása.

Erről a világtörténelmi jelentőségű küzdelemről, amely még óriási arányokat fog ölteni és minden bizonynyal megteremti a „szabadságot a hó alatt” számol be egy fölhívásban az orosz *szocziáldemokrata munkapárt*, amelyet a „művelt világ”-hoz intéz.

A felhívást, mely történelmi nevezetességű okmány, alábbiakban közöljük egész terjedelmében:

Polgárok!

1905. január 22. napja véres vonásokkal vésődött a világtörténelembe. Az orosz proletariatus óriás keze e napon ragadta meg az önkényuralmi bestia torkát. Ma még e kéz után kapdos e bestia, holnap azonban e kéz már meg fogja fojtani.

E vaskéz az orosz nép megszabadulásának, a megkínzott, lealázott, a szívtelen és bűnös uralom által a kétségbeesésbe hajszolt Oroszország megmentésének reménye. Egy egész századon keresztül az elnyomott ország legjobb polgárainak elérhetetlen eszménye volt a szabadság és művelődés. Egyesek megkísérelték a küzdelmet és ott haltak meg a téli palota hatalmasainak keze alatt. A jogtalan rabszolgák millióira támaszkodva, a szolgaságba hajtott nemzetek véréből bemocskolva, az éhen pusztult parasztok és munkások tetemein építette föl a csarizmus vezető hatalmát, aratta mindenütt a romlást és jelent meg mindenütt mint a zsarnokság és nemzetiségi viszálykodás védbástyája. A csári uralom ellen való küzdelem, a csári uralom megsemmisítése, most már az európai kultúra, a nyers barbarizmus ellen való küzdelemnek bizonyul. Ez az utolsó része ama világkérdésnek, amit a tizenharmadik század nagy forradalma hagyott reánk.

Ezt a nagy feladatot nem tudták teljesíteni Oroszország magasabb osztályainak szászai, ezrei. Sok éves küzdelmük nem tudta megrendíteni a korbács uralmát. A belsőleg rothadt önkény a minden szellemi mozgalom üldözésében elérte a cinizmus és a kegyetlenség legfelsőbb fokait is. Az irodalom béklyóban van, az írókat állandóan fenyegeti a börtön és a száműzetés, a tudomány meg van lánczolva, a főiskolákban a rendőrség uralkodik, a néhány népiskola pedig vakbuzgó papok kezében van. A rombadőlt falvakban tombol az éhség és a ragály. A csarizmus rabszolgaságban tartott népe kétségbeesett. Borzalommal hallotta a művelt világ ama vadállatiasságot, amit a csarizmus Finnországban véghezvitt. A kiseni áldozatok jajkiáltása megrázta az egész világot, de azt, amit az önkény Kisenében és Finnországban véghez vitt, ugyancsak véghez viszi Szibériában és a Kaukázusban. Ugyanazt cselekszi rémitő nagy arányokban Pétervár utcáin, ha a főváros népe egész Oroszország nevében követelésekkel fordul hozzánk.

Az orosz főváros népe nagyszabású, békés tüntetést rendezett és felszólította a csárt, hogy hívjon össze egy alkotmányhozó gyűlekezetet, amely a hóhérok századok óta való uralma által vert sebeket meggyógyítsa.

A békés tüntetésre a csár fegyver- és ágyutűzzel válaszolt. Férfiakat, asszonyokat és gyermekeket gyilkoltak le; munkások, diákok, papok, szóval minden foglalkozás és társadalmi osztály képviselve van az áldozatok között. Katonatisztek, akik a *japánok előtt letették a fegyvert*, hidegvérrel gyilkolták népük gyermekeit és asszonyait.

Erre a hallatlan borzalomra a pétervári proletárok nem lehetett más válaszuk, csak az, hogy „Halál a csarizmusra!” és ezt a felkiáltást egész Oroszország visszhangozta. A pétervári események hírére a munkások mindenfelé manifesztumokat bocsátottak ki. A szocziáldemokraták minden erejüket megfeszítették, hogy a pétervári fölkeléshez az egész ország proletáriátusa és parasztsága csatlakozzék. S a forradalmi erőknek az a legfőbb céljuk, hogy a január 22-ével megkezdődött bűnököt a csarizmusnak torkára forraszzák. És ha a reakció el is tudja érni, hogy a mozgalmat pillanatnyilag elfojtja, nem fog sokáig tartani és megsokszorozódott erővel újra föl fog támadni.

A civilizált világ nem nézheti egykedvű tétlenséggel az oroszországi eseményeket. A csarizmus utolsó napjai polgarháború közepette teltek el a föllázadt alattvalók holtteste között. Az utolsó, döntő harc előtt állunk s ha ezt megvittuk, a demokrata Oroszország olyan politikai faktorrá lesz, amelylyel a művelt emberiségnek számolnia kell majd. Szabad államok polgárainak nem lehet az mindegy, hogy az agyonsanyargatott nép le akarja verni a csári barbarizmus erőszakoskodását és ki akarja vinni szabadságát.

A világ megtudta most, hogy a csarizmus meg akarja hosszabbítani az életét, s hogy e törekvésében a szuronyokra támaszkodik. De a szuronyok uralma egyuttal az általános békét is örökké veszélyezteti.

Az orosz proletárok a művelődést, a szabadságot és a békét akarják szolgálni.

Szabad államok polgárai, segítetek nekünk ebben! Ez nem pusztán a mi dolgunk és nem pusztán Oroszországé, hanem az egész világ ügye, az orosz forradalom a ti érdekeiteket is képviseli. A küzdők bizonyosra veszik, hogy e válságos órákban nem maradnak magukra.

Le az egyeduralkodó! A művelt világ megvetése és gyűlölete sújtja őket! Éljen az orosz nép! Törjük össze azokat a korlátokat, amelyeket a reakció a szabad emberiség elé emelt.

Éljen az orosz forradalom, éljen az orosz proletariatus!

Az orosz szocziáldemokrata-párt.

Pályafentartás.

— Gödöllői osztálymérnökség. —

I.

Egy néhány héttel ezelőtt mintegy 14 emberből álló kis csoport — bucsut mondván a szülőföldnek, megvála szeretteitől — vándorbotot ragadva kezébe, elindult Amerika felé abban a reményben, hogy a születésük óta lidércnyomásként rájuk nehezedő méretetlen nyomorúságot egy boldogabb jövővel cserélik fel.

Nem tudjuk, elérik-e céljukat, de nekünk — mint olyanoknak, akik a társadalmi életben tapasztalható természetellenes állapotok megszüntetésére törekszünk — meg kell vizsgálnunk ezen tünetnek is az indító okát, annyiaval inkább, mert hiszen ezen vándorutra kelő munkástársaink azon magyar állam munkásai valának, amelynek teli hasu vezető urai örökké azt üvöltik, hogy ők a „haza” legigénytelenebb lakosának sorsáról is „atyai jóindulattal” gondoskodnak.

Vasúti munkások voltak mind a *gödöllői osztálymérnökség* területén, a *pályafentartásnál* dolgoztak s a vasúti munkások helyzetét elfogulatlanul szemlélőknek már többet mondani sem kellene. Azok abból a kiemelt néhány szóból mindjárt megtudnók állapítani a kivándorlás okát. De azok kedvéért, akik előtt ismeretlen terület a vasúti s főképen a pályafentartási munkások helyzete, (ezek közé tartozik a máv. igazgatósága is) összegezzük itt röviden azt a sok jajkiáltását a gödöllői osztálymérnökség munkásainak, amit annyszor elsírtak s amelyek mindig süket fülekre találna most az előbb említett Amerika felé induló csoportnak kezébe nyomták a vándorbotot.

Azt már mindenki tudja, hogy a Magyar Állam-Vasut, még lelketlenebbül zsákmányolja ki a munkásait, mint más magánvállalat. De azt nem mindenki tudja, hogy a pályafentartásnál mily agyafurt fufanggal teszik a munkásemberek megélhetését lehetetlenné. S miután azt hisszük, hogy ezt maga a Máv. Igazgatósága sem ismeri, mert hiszen nem régen jelentette ki az egyik igazgató ur, hogy csak annyit tudnak, amiről a szolgálati főnökségek informálják ez az információ pedig elég egyoldalú, azért mi ideiktatjuk a következőket:

A pályafentartáshoz a munkásokat a pályafelvigyázó és nem az osztálymérnök veszi fel. A nagy munkahiány illetve a dolgozók nagymérvű kihasználása folytán munkás mindig fölös számmal jelentkezik felvételre. A

pályafelvigyázó ur — mint mindenütt a mávnál, úgy a gödöllői osztálymérnökség különböző állomásain is — ezt a helyzetet arra használja fel, hogy a nyomorúság által oda korbácsolt emberekből magának hasznot teremtsen, s a sok jelentkező munkás közül a legtöbb esetben azokat veszi fel, aki még kitud szorítani egy-két sonkát, egy oldal szalonát, vagy egy kis borocskát, vagy egy néhány forintocskát, vagy más ilyen a pályafelvigyázó urra hasznos dolgot. Csak sok munka van a pályafentartásnál, vagy nyári időben, amikor a *sonkások*, *kosarak* és *tarisznyások* elmennek haza aratni, akkor történhetik az meg, hogy az elevenek s holtak felett rendelkező pályafelvigyázó ur „ajándékkal” nem rendelkező munkásokat is felvesz.

Amikor ezen tisztító tűzön keresztül, amely a még meglevő pár falat kenyérüktől is „megtisztította” őket, vérmes reményekkel eltelve bejutnak a máv. „*paradicsomába*”, rövid idő múlva keserű csalódás éri őket. Az ipari munkás azt tapasztalja, hogy ő legszorgalmasabb munka mellett is csak félannyit keres, mint a máv. műhelyében dolgozó munkástársai, habár azoknak is silány a keresetük, s látja, hogy amint a máv. műhelyeiben kárposztból lesz mázoló, asztalosból lakatos művezető, úgy a pályafentartásnál a semmiféle ipari képzettséggel nem bíró pályafelvigyázó mond csak véleményt a különböző ipari munkásoknak, ad ki munkát, rendelkezik velük s idézi elő a legképtelenebb állapotokat. A nem ipari munkás az arra a tapasztalatra jön amit ugyan az ipari munkás is tapasztal, — hogy amíg nem dolgozott a máv.-nál, addig munka nélkül koplalt s most mióta dolgozik nehéz, testet-lelketölő munka mellett kénytelen koplalni.

A kétkedők kedvéért — mintául véve a gödöllői osztálymérnökségnél divó fizetési viszonyokat — bizonyítani is fogunk.

A pályamunkások napi keresete 80 kr., vagyis 1 korona 60 fillér. Egy-két hatossal nagyobb munkabért csak a pályafelvigyázó és sok helyen az előmunkás „*ajándékokkal megdolgozása*” után lehet elérni.

Normális viszonyok között ilyenformán — a vasárnapokat leszámítva — 26 napi munka után lenne egy hónapban a tiszta keresete az ilyen munkásnak 20 frt 80 kr. Azt hisszük, hogy erre sem mondja senki, hogy ebből meg lehet élni, ha az apa külön s a család is külön kénytelen étezni.

De nem 26 napot dolgoznak ám egy hónapban, hanem csak 12—13 vagy legfeljebb 14 napot, ép most, mikor a megélhetést a tél s az óriási drágaság anélkül is megnehezítik.

Igen, 12—13 napot dolgoznak egy hónap alatt, a többi sétálni kénytelenek, mert mint az osztálymérnök ur mondja, spórolni kell s ezt a spórolást csak a munkások béréből lehet eszközölni, mert például a kőbányai új üvegház építkezésénél s más eféle dolgoknál megtakarítást eszközölni nem szabad.

Igy történik azután meg, hogy ha szerdán ünnep van, akkor hétfőn és kedden sem dolgoznak, ha csütörtökön van ünnep, akkor pénteken és szombaton nem dolgoznak. Ilyenformán a kereset 10:40—11:20 frtra rug.

Hogyan gondolják a máv urai, hogy ebből meg lehet élni? Lehet ebből családot eltartani?

De még hátra van a fekete leves!

Hogy valamiképen a nagy jólétől csömört ne kapjanak ezek a munkástestvéreink, még különböző levonást is csinálnak ebből a dicső keresetből.

Még pedig nem ipari munkásoknál, akiknek a keresetéről előbb szoltunk, nyugbér és betegsegélyzőre 5 K. 70 fillért. Ipari munkásoknál, — akik valamivel többet keresnek, — nyugbérre 12 koronát és betegsegélyre 2 kor. 40 fillért.

Kereseti adó czimén annyit vonnak le, amennyit akarnak, ki van vetve úgy, mintha mindennap dolgoznának s a szerint vonják le, de az e czimen eszközölt levonást sohasem nyugtázzák.

A már oly sokszor tárgyalt szörnyszülött nyugbérpénztárba beléptek, részben mert nem ismerték, hogy mily gyatra alkotmány az, részben mert nyomást gyakoroltak rájuk. Most aztán szívesen kilépnének már belőle, de nem lehet. Vaskarmokkal szorítja őket oda a máv. nagylelkű igazgatósága, mint a kőszáli sas a zsákmányul ejtett báránykát.

Pl. a Kőbányán dolgozó pályamunkások olyan beadványt intéztek a dunajobbparti kerületi bizottsághoz, amelyben kérték, hogy engedjék ki őket a nyugbérpénztár kötelékéből s ők oda hagyják veszni befizetett pénzcsekjüket.

A választ meg is kapták rá: „Kiléphetnek a nyugbérpénztárból, de egyszersmind lépjenek ki a munkából is.”

A mindig egyoldalulag informált igazgatóság és üzletvezetőség már az eddigiekből is láthatja, hogy mi idézi elő a kivándorlást. Azonban hogy ez a rendkívül szomorú, de élethű kép teljes legyen, következő számunkban folytatjuk a sérelmeket s egyúttal a pályafentartásnál dolgozó munkástársaink számára le fogjuk vonni belőlük a tanulságot.

..... k.

A krimicsau.

— Asztalosmunkások harcza és győzelme. —

Amióta abban a szász városban kizárták a gögös tökepenzések a takácsok tizezeit, hogy tönkretegyék szervezetüket és ennek révén ellentállás nélkül zsarolhassák ki a bérabszolgák munkaerejét, azóta divatba jött ez a szó, hogy: *Krimicsau*. A szász szövőgyári mágnások példáját követik egyre-másra a többi vállalkozók is, mind profitjuk gyarapodását akarja a munkások kiéheztetésével elérni, de a munkások erőteljes szervezkedésén és áldozatkész szolidaritásán megtörik a kapzsi tőkések komisz vállalkozása.

A legutóbbi napokban is volt Budapesten egy ilyen krimicsau. Egy csomó asztalosmester szövetkezett egymással és kemény büntetés terhe mellett kötelezték magukat arra, hogy kizárják munkásaikat a munkából mindaddig, míg azokat az éhség és nyomor annyira megpuhítja, hogy a legkedvezőtlenebb munkaviszonyok mellett is hajlandók lesznek munkát vállalni. Ilyenformán kizártak január 16-án mintegy 2500 asztalosmunkást. Deszáadásuk hibás volt. A kitűnően szervezett és bámulatraméltóan fegyelmezett asztalosmunkástársaink az ocsmány támadást győzedelmesen verték vissza két heti harcz után.

A nagyjelentőségű mozgalom előzményei a következők:

Két évvel ezelőtt a budapesti asztalossegédek szervező-bizottsága az asztalosipartestülethez memorandumot intézett, melyben rámutatva a hét év óta tartó munkapangás folytán a munkabérek rettentő alacsony voltára, amelyek már a legszűkebb igényeknek sem felelnek meg, akkor pedig a kezdődő élelmiszer és lakás drágaság idején éppenséggel nyomoruságosnak voltak nevezhetők; valamint rámutatva a nagy munkanélküliségre, követelték benne a 9¹/₂ órai napi munkaidőt, valamint a bérek 20% emelését.

A mesterek egy évig rá sem hederítettek a követelésekre, a segédek választ egyáltalán nem kaptak. Ebben az évben derekas munkát végeztek asztalosmunkástársaink. Műhelyről-műhelyre szervezték a még indifferens társaikat, úgy hogy *egy év alatt a szervezett asztalosok száma megháromszorosodott.*

Mikor azután tavaly, február elején kezdődött részleges sztrájkok műhelyről-műhelyre győzedelmesen előre haladtak, de most már a 9 órás követeléssel. Mikor a mesterek segédek nem várt szolidaritásáról kellemtelen tapasztalatokat szereztek, akkor jöttek azután a válaszukkal, hogy hajlandók a 10 órai munkaidőt általában bevezetni Budapesten. A munkások ebbe természetesen nem mentek bele, mert a 10 órát már 1890-ben kivívták, sőt már körülbelül 400 asztalos dolgozott az új rend szerint 9 órai munkaidő mellett.

Folyt tehát tovább a harc. A dolgozó asztalossegédek *keresetük 3%-át*, azok pedig, akik a megnyert követelések mellett dolgoztak, *keresetük 5%-át* adták sztrájkoló társaiknak. Ekkor a mesterek egy újabb taktikához folyamodtak. *Thék* Endre gyáros példájára többen bevezették a 9¹/₂ órás munkaidőt, így akarták a sztrájkot kikerülni. De ez nem sikerült nekik, mert a híres *Thék*-gyárnak is egy 18 hetes sztrájkot kellett elviselni.

Midőn a mesterek látták, hogy a munkások szolidaritásán semmi törvényes eszközzel nem tudnak kifogni, a rágalmazás és denuncziálás eszközeihez fordultak. Addig kilincseltek a miniszternél, míg végre elérték, hogy az asztalos szakosztályt októberben felfüggesztették, azt hazudván, hogy a szakszervezet rendezte a sztrájkokat. A segédek azonban alaposan ráczáfoltak erre, amennyiben az egyet felfüggesztése alatt sem szüneteltek a bojkottok.

Mivel a hatósági vizsgálat az egyetben mindent mintaszerű rendben talált és az asztalosok általános sztrájkjal fenyegettek, amely alkalmasint magával ragadta volna a többi szakmát is, az egyet felfüggesztését megszüntette a belügyminiszter.

Ezen időponttól fogva a mesterek ipartestülete ráerőszakolta tagjaira ama hirhett munkarendet, mely a munkásokat a mestereknek valódi rabszolgáivá süllyesztette volna. Ezen munkarend kifüggesztését a munkások vagy szépszóval akadályozták meg, vagy pedig a kifüggesztett munkarendet olvashatatlanná tették; erre a mesterek az utolsó kártyájukat játszották ki: a krimicsaut.

Azt hitték a gögös *Thékek*, *Lingelek* és *Bartolfiak*, hogy a kizárás második-harmadik hetén már kiéhezve, meghunyázkodva fogják a munkások magukat kegyelemre megadni.

Az emberi nyomorra, az elemek kegyetlen tagjára építették gaz spekulációjukat. Csak egyet nem számítottak: az asztalossegédek iskolázottságával, önfeláldozásával és az össz-munkásság szolidaritásával. Ezt a második hét multán kezdték belátni, a mesterek szövetsége kezdett zúgolódni az uszítóik ellen. Ezek az uszítók egész másként mesélték mestertársaiknak, mint ahogy következett. Ők még nem ismerték munkásaikat. Így azután megindították a béketárgyalásokat.

Az első békéltető tárgyalásnál, amely Pesti Frigyes IV. ker. előljáró előtt folyt, Bartolffy ipartestületi elnök már le is akarta tagadni, hogy ők kizártak volna. Azt hazudta, hogy a munkások sztrájkolnak. De a munkásküldöttek ezt, valamint a többi rágalmakat is a való értékükre szállították le. A tárgyalások legnevezetesebb eseménye az volt, hogy a mesterek az ő gyászos emlékü munkarendjüket elő sem hozták, hanem a munkásaik által kidolgozott munkarendet fogadták el a

tárgyalás alapjául. A munkaidőre nézve azonban sem itt, sem a később a kereskedelmi miniszteriumban tartott első tárgyaláson nem jöhetett megállapodás létre, mert a munkásküldöttek kijelentették, hogy ők nem mernének a segédek színe elé menni többé, ha a 9 órai munkaidőből engednének valamit.

A további tárgyalások folyamán azonban a mesterek elfogadták a munkásoknak összes követeléseit, amelyek a következőkben foglalhatók össze: közösen megállapítandó munkarend, árszabály és bérminimum, továbbá a 9 órai munkaidő. *Méltányosságból* megadták a munkások küldöttei azt az engedményt, hogy ez évi augusztus 1-ig beletörődnek a 9 és fél órai munkaidőbe, de azon túl az összes asztalosműhelyekben a 9 órai munkaidő legyen kötelező. Ezekhez a megállapodásokhoz hozzájárult a hétfőn este megtartott két asztalosmunkás-gyűlés is, úgy hogy a krimicsau elbukott és bátor asztalos-munkástársaink győzedelmesen vonultak be az elárvult műhelyekbe.

Tanuljunk tőlük fegyelmet, öntudatos szervezetséget és áldozatkész kitartást!

Levelezés.

Igló. A *kassa-oderbergi vasút* iglói állomásán Jakubcsó Márton 80 kr. napibér mellett volt mint kocsitoló alkalmazva. A múlt év szeptember havában baleset érte, melynek baltarja egészen a tövéig áldozatul esett. Két hónapig feküdt a kórházban. Mikor kijött, jelentkezett Schiller Géza állomásfőnök-nél, aki őt egyszerűen *kiutasította*. Sem betegsegélyt, sem bármilyen kárpótlást nem kapott. Minden kérésére azt válaszolta a humánus állomásfőnök, hogy el van bocsátva a szolgálatból. A szerencsétlen munkás 25 éves, nős és családós. Most mehet családjával koldulni, vagy éhen halhat.

Ilyen a vasúti munkás sorsa. Ezen pedig csakis *erős szervezkedéssel* lehet segíteni.

Debreczen. Az országos értekezletünkre tudvalevőleg igen szép számmal készültek céltudatos debreczeni munkástársaink, de dicséretreméltó szándékukat a műhelyfőnökség erőszakoskodása folytán nem hajthatták végre. Erre vonatkozólag egy debreczeni lapnak a következő közleményét küldték be nekünk:

Az embeszeretet nagy ünnepének, a karácsony ünnepének hangulatát, a békeség és szeretet emelkedett érzelmeit kellemtelenül zavarja meg az a panasz, melyet a debreczeni „*Máv.*” műhelytelep munkásai köréből panaszolták nekünk és pedig a műhelytelepi főnök erőszakos eljárását illetőleg. Panaszolták ugyanis, hogy sokat a munkások közül, akik a karácsonyi ünnepekre szabadságot és szabad vasúti jegyet kaptak, visszatartották. A főnök már szabadságolt munkásoktól a szabadságot visszavonta és a karácsonyi ünneplés helyett szolgálatba vezényeltettek. A karácsony így lett sokakra szomorú, igazán fekete karácsony. Még pedig nem másért — hangzik a munkások panasza, csak hogy a debreczeni máv. műhelytelep alkalmazottjai tömegesebben ne jelenhessenek meg a magyarországi vasúti munkások által f. hó 25. és 26-dik napjára, az új városháza közgyűlési termébe hívott országos értekezletre, a hol nyílt ülésen, hatósági ellenőrzés mellett, felsőbbségüknek jóváhagyásával tárgyalják ezen fejlődésre érett és jobb sorsra

érdemes kétkéz-munkás-elemek helyzetüket és országos szervezkedésüket. Tehát kellemetlenül esik hallanunk és rovásra irnunk a panaszt, hogy a debreczeni műhelyfőnök még a karácsonyi szent ünnepeken is az egész éves járszalagra köti a munkásokat és a már megadott szabadságot is visszavonván indokolatlanul visszatartott sokakat. Nem a békés együttműködés útja, nem a karácsonyi eszmék sugallata ez, hanem inkább muszkaeljárás, mely folyton marka között szorongatja az emberi jogok levegője után természet-szerűleg kapkodó kisembert.

Ehhez nincs mit hozzáfűznünk. Ha egy távolálló polgári lap így ír, mit szóljanak akkor a közvetlenül érdekelt vasuti munkások?

Vegyes közlemények.

Az Északi főműhely munkásainak figyelmébe! E hó 28-án a *Régi fehér hajóhoz* címzett vendéglőben (Régi vámház, Kőbányai-út 37. sz.) nyilvános gyűlést akartunk tartani. A vendéglős a helyiséget átengedte, a gyűlést annak rendje és módja szerint bejelentettük, és a meghívókat széjjel is osztottuk. Legnagyobb meglepetésünkre azonban a gyűlést megelőzőleg értésünkre adja a vendéglős, hogy a helyiséget semmi körülmények között nem engedi át. Így aztán a gyűlésünket meg sem tarthattuk.

A vendéglős szószegését legtöbbször úgy magyarázzák, hogy ezzel Müller Jancsinak akart szíveséget tenni a vendéglős. Akárhogy is áll a dolog, egy bizonyos: ez a korcsmáros munkásállérból él. Vendégei majdnem kizárólag vasuti munkások. Ha tehát nem lát szívesen bennünket, amikor helyzetünk javítása érdekében gyülekezünk, ne várja tőlünk azt, hogy garasainkat odahordjuk hozzá.

Erre a szószegésre csak egy feleletünk lehet:

Munkástársak! Kerüljétek megvetéssel a Kőbányai-ut 37. sz. alatti, Régi fehér hajóhoz címzett vendéglőt!

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Az igazgatóság egy tagja azt a sajtóságos kijelentést tette, hogy nem az igazgatóságon mulik az, hogy tisztességes munkaviszonyok uralkodjanak a máv. műhelyeiben, s hogy az elbocsátott munkásokat visszavegyék. De az egyes műhelyfőnökök autonóm jogához tartozik az, hogy milyen viszonyokat teremtsenek a műhelyben, ők veszik fel s ők bocsátják el a munkásokat a saját felelősségükre.

Ez a kijelentés azt a kötelességet rója ránk, hogy részletesen foglalkozzunk az autonóm műhelyfőnökökkel. Jövő számunkban kezdjük meg a sort, még pedig a főkolompossal, Müller Jánossal.

Zágráb. Fájdalommal, szomorúsággal hallottuk azokat a kintzöldítetéseket, amelyeket az igazságért vívott harcban önöknek végig kell szenvedniök. Egyenkint nagy csapás érhet bennünket, de az összeség érdekében erős lélekkel kell e csapásokat elviselnünk. Harcz nélkül nincs győzelem, áldozat nélkül nincs harcz. A haladás, a kultura útja, szenvedésekkel és könnyekkel van borítva. Az összes vasuti alkalmazottak meleg rokonszenve igyekeznek enyhíteni az önök szenvedéseit. Tartsanak ki, men-nél elkeseredettebben támadnak ránk ellenfeleink, annál közelebb a győzelmünk. Főlemelt fővel, nyugodt lelkiismerettel és acélos erővel haladjunk az igaznak és helyesnek elismert ösvényen!

Ujfalú. Szíveskedjék egy délelőtt a Kereskedelmi Muzeumba (V., Váci-körut 36. sz.) elmenni, ott a bécsi czimtárból megtudja a kívánt dolgot és szóbeli megkeresésre is szívesen adnak felvilágosítást. Mi nem tudjuk és annyira elvagyunk foglalva, hogy nem igen járhatunk utána.

M. J. Budapest. A jó ötlet kedvéért megbocsátjuk a nagy pongyolaságát. Ahogy lehetett, megkeféltük és így közöljük. Szívesen látjuk jövőben is.

Hetillapot kívánó előfizető H. J. Előfizetése 1905. január 31-én járt le.

Hátralékos előfizetők figyelmébe ajánljuk, hogy előfizetéseiket *sürgősen* rendezzék, nehogy a lap szétküldésében *fennakadás* történjen.

Műszaki kocsihivatal. Vasárnapi munkaszünetről szóló cikk legközelebbi számunkban jön.

Kalauz. Igaza van. Jövő számunkban kezdjük meg a cikksorozatot a kinevezettek helyzetéről, amelyre ezuton is felhívjuk olvasóink figyelmét. Szolgálatot tesz nekünk ön s a többi kartársaink, ha igazságghú adatokat küldenek be.

Obszerváció. Helyeseljük a fölvetett eszmét és követni fogjuk tanácsát. Nem nyulna ön is a pennához? Üdv.

Temesvár. Az eszme jó, csakhogy ezidőszerint még kivihetetlen.

X. Egyelőre csak tessék úgy előfizetni, mint eddig.

W. G. Miskolcz. Szaknaptárt az idén még nem adtunk ki és így nem is küldhetünk.

Zombor. Még nem huzzák ki.

Podgyászholdárok. Jövő számban közölni fogjuk.

Kiadóhivatali üzenetek.

Felülfizetések a lapra: R. G. 2.—, X, P. 1.20, Debreczen 10.—, Kiaszta Irma 2.—, J. és társai 7.30, Keleti kocsmahely 4.70, Északi műhely 10.60, Keleti pályafentartás 1.10, P. V. 100.— kor.

Lapunk egy napot késett.

Mindenemü levelezések és egyéb küldemények a MAGYAR VASUTAS szerkesztőség és kiadóhivatalába, VII., Csömöri-ut 28. szám alá intézendők.

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

A NÉPSZAVA

társadalomtudományi könyvkereskedés és kiadóvállalat

kiadványainak jegyzéke.

A mi hőseink! Hogyan küzdöttek az orosházi munkások a kivételes állapot idején? Irta Csizmadia Sándor. — 48 oldal.

Kereszténység és szocializmus. Bebel és Hohoff káplán vallási vitája. Fordította Bokányi Dezső. Második kiadás. — 32 oldal.

Hazafiság és nemzetköziség. Irta Garami Ernő. — 48 oldal. — Most jelent meg.

A szociáldemokrácia evangéliuma. Igaz tanok a magyar munkásnépek. Második kiadás. — 32 oldal.

A nép pártja-e a néppárt? Irta Csizmadia Sándor. — 32 oldal.

A csuhások. (Az esküdtszék fölmentette.) Harmadik kiadás. 32 old.

Szózat a nőkhoz. Irta Kelecsényi György. Második kiadás. 32 old.

A felsorolt hét füzet 28 fillérért (az összeg bélyegeken előre is beküldhető) **kapható.**

Marx és Engels (ford. Bokányi és Pfeifer), A kommunisták kiáltványa 20 „

Pey-Ordeix Segismundo, A jezsuiták Pa-ternidad 20 „

Csinos kötésben 40 „

Szabados, A magyar nép kátéja 10 „

Vidéki megrendeléseknél postaköltség is számítandó. Kisebb rendelések csakis a pénz előleges beküldése mellett eszközöltnének. — Könyvjegyzékeket úgy magyar, mint német pártirodalomról, kívánatra díjtalanul küldünk.

Megrendelések így címzendők:

NÉPSZAVA könyvkereskedés

Budapest, VIII., József-körút 18.

Krammer és Erhardt könyvnyomdája Budapest, Csömöri-út 28 (Garay-bazár).

HIRDETÉSEK.

Vendéglő-átvétel.

Van szerencsém a keleti pályaudvar tisztelt alkalmazottainak tudomására adni, hogy **Rehák József** urtól a

Verseny-uteza 10. sz. a.

levő vendéglőt átvettem. Igyekezni fogok, hogy jó bor és sör kimérésevel, valamint izletes ételek kiszolgálásával tisztelt vendégeim pártfogását kiérdemeljem. — Kiváló tisztelettel

Lang Pál,
vendéglős.

Kávéház átvétel.

Van szerencsém a n. é. közönség, jóakaróim és barátaim szíves tudomására hozni, miszerint f. hó 8-án a volt „**Desics**“-féle **VII., Csömöri-út 8 szám alatti kávéházat** átvettem és azt

Vajda-Hunyad

czim alatt tovább vezetni fogom. Minden törekvésem oda fog irányulni, hogy jó italok, pontos és figyelmes kiszolgálásával tisztelt vendégeim támogatását kiérdemeljem.

Mélyen tisztelt vendégeim jóindulatába ajánlva magamat maradtam kiváló tisztelettel

Récsei Gusztáv
kávés.

Vendéglő-megnyitás.

Barátaimnak és ismerőseimnek van szerencsém tudomásul hozni, miszerint a

VII. ker., Hernád-utca 8. szám alatti

bor- és sörmérést

átvettem és e hó 7-én megnyitottam.

Midőn erről munkástársaimat értesitem, bátorkodom megjegyezni, miszerint mindenkor igyekeztem oda fog irányulni, hogy *elsőrendű, zamatos hegyi borok és legkitűnőbb sör* kimérésevel, valamint a *legizletesebb hideg ételekkel* becses pártfogásukat kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel

Giepszely János.

Megjelent:

MIÉRT BUKOTT EL
A VASUTAS SZTRÁJK?

Irta: Rába Sándor.

Kapható 24 fillérért a *Magyar Vasutas* kiadóhivatalában és az összes bizalmiférfiaknál.

Szerezze meg minden vasutas ezt az érdekes és tanulságos brosurát.